

תקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשס"ב-2002¹

בתוקף סמכותי על פי סעיפים 238 ו-400 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - החוק), לאחר התייעצות עם מועצת המוסד לביטוח לאומי לפי סעיף 12 לחוק ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. הגדרות

בתקנות אלה -

"אחראי משרדי" - עובד משרד ממשלתי שהשר הממונה עליו הסמיכו לענין תקנות אלה בהסכמת השר;

"האחראי"² - עובד הרשות לשירות לאומי-אזרחי שהשר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 ובהתייעצות עם השר, הסמיכו לענין תקנות אלה;

"גוף מוכר"³ - גוף שהשר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 הכיר בו לפי תקנה 3(א), להפניית בנות לשירות לאומי בהתנדבות;

"הועדה המייעצת" - הועדה שהוקמה לפי תקנה 9;

"חברה לתועלת הציבור" - כשמשמעותה בסעיף 32 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979;

"מפעיל" - רשות ציבורית כהגדרתה בסעיף 2 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה, חברה לתועלת הציבור או אגודה שיתופית בתחום ההתיישבות, המקבל למטרת שירות לאומי שלא למטרת רווח מתנדבת שהפנה אליו גוף מוכר בהתאם להסכם בינו ובין הגוף המוכר;

"מפקח"⁴ - עובד הרשות לשירות לאומי-אזרחי שהאחראי מינהו לענין תקנות אלה;

"שירות לאומי"⁵ - שירות לתועלת הציבור בתחום הביטחון למעט צבא הגנה לישראל, בתחום ביטחון הפנים, החינוך, התרבות, קליטת העליה, הבריאות, הרווחה החברתית, הפיתוח הקהילתי, ההתיישבות, איכות הסביבה ובתחום אחר שאישר השר לענין תקנות אלה, בהתייעצות עם הועדה המייעצת, והכל בתנאי שמתקיימים כל אלה:

(1) השירות נעשה בהתנדבות, והוא מתבצע אצל מפעיל על פי הפניה של גוף מוכר;

(2) השירות נעשה בישראל; אולם האחראי רשאי, לבקשת גוף מוכר, לאשר עשיית שירות בתחום החינוך ועידוד העליה, כולו או חלקו מחוץ לישראל; אישור לפי פסקה זו יכול שיינתן אף אם המפעיל אינו נמנה עם הגופים המנויים בהגדרה "מפעיל" שבתקנה זו; לא ייתן האחראי אישור לפי פסקה זו אלא אם כן שוכנע כי ניתן בנסיבות הענין ובתנאים שהתנה, להבטיח את הפיקוח על עשיית השירות ועל השמירה על טובת המתנדבת;

¹ פורסם בק"ת 6177, התשס"ב, עמ' 853.

² ת' 1 - "האחראי" - בק"ת 6650 התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "העבודה והרווחה" בא "ראש הממשלה" ובמקום "שהשר" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10, במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה". בק"ת 7485, התשע"ה, עמ' 806, ת"ת 29.1.15, במקום "שר המדע והטכנולוגיה" בא "השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 ובמקום "משרד המדע והטכנולוגיה" בא "הרשות לשירות לאומי-אזרחי".

³ "גוף מוכר" - בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "שהשר" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10, במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה". בק"ת 7485, התשע"ה, עמ' 806, ת"ת 29.1.15, במקום "משרד המדע והטכנולוגיה" בא "השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014".

⁴ "מפקח" - בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "העבודה והרווחה" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10, במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה". בק"ת 7485, התשע"ה, עמ' 806, ת"ת 29.1.15, במקום "משרד המדע והטכנולוגיה" בא "הרשות לשירות לאומי-אזרחי".

⁵ "שירות לאומי" - בק"ת 6343, התשס"ה, עמ' 55, ת"ת 19.10.04, נקבעה הוראת שעה לפיה בתקופה שעד 31.8.05 יראו על אף האמור בתקנות כאילו בפסקה (2) אחרי "בישראל" בא "או באזור".

- (3) המתנדבות בשירות מסייעות לעובדי המפעיל, אך אינן ממלאות את מקומם, זולת במקרים חריגים ובאישור מנומק ובכתב של האחראי או מי שהסמיכו לכך;
- (4) השירות בעיקרו אינו לביצוע עבודות ניקיון; אין בהוראה זו כדי למנוע שילוב המתנדבות בתרונות שוטלים בהן חלק גם עובדים של המפעיל או חברי התאגיד אם המפעיל הוא תאגיד;
- (5) השירות יכול להיות לביצוע מטלות שעיקרן שירותי מזכירות במקרים מיוחדים בלבד שקיימת בהם לדעת האחראי תועלת ציבורית בשילוב המתנדבות במסגרת השירות הלאומי;
- (6) תקופת השירות של מתנדבת אינה עולה על 24 חודשים;

2. בת שירות לאומי בהתנדבות

(א) לענין פסקה 3(ב) להגדרה "ילד" שבסעיף 238 לחוק, יראו כבת המשרתת בשירות לאומי בהתנדבות, יוצאת צבא שקיבלה דחיה או פטור מחובת שירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] התשמ"ו-1986, וכן מי שלא נקראה לשירות סדיר לפי החוק האמור, ובלבד שנתקיימו בה כל אלה:

- (1) היא משרתת בשירות לאומי שלא בשכר (להלן - השירות);
- (2) היא הופנתה לשירות על ידי גוף מוכר;
- (3) היא התחייבה לשרת בשירות למשך תקופה שאינה פחותה מ-12 חודשים, שבמניינם יבואו:

(א) ימי חופשה כפי שנקבע בהסכם האמור בתקנה 5(ב), אך לא פחות מ-15 ימים בשנה ולא יותר מ-30 ימים בשנה;

(ב) היעדרות עקב מחלה על פי אישור רפואי; אולם היעדרות מעל ל-30 ימים טעונה אישור האחראי, והוא רשאי לדרוש חוות דעת רפואית נוספת או להיוועץ ברופא מטעמו ולהתחשב במשך היעדרות ביחס למשך השירות בפועל;

(ג) היעדרות אחרת או נוספת לפי הוראות האחראי שניתנו בהתייעצות עם הועדה המייעצת;

(4) היא התחייבה לעסוק בשירות הלאומי לפחות 40 שעות בשבוע במוצע לחודש, זולת אם אישר המפעיל מספר שעות קטן מכך, שלא יפחת מ-30 שעות שבועיות במוצע לחודש ודיווח על כך בכתב לאחראי;

(5) בתקופת השירות היא אינה עובדת, אינה עובדת עצמאית ואינה לומדת לימודים סדירים, למעט לפי הוראות האחראי שניתנו באישור הועדה המייעצת בהתחשב במצבן הכלכלי-חברתי של המתנדבות; לענין פסקה זו, "לימודים סדירים" - כל אחד מאלה:

(א) לימודים במוסד להשכלה בהיקף העולה על שעתיים שבועיות; למעט לימודים הנדרשים על ידי המפעיל לביצוע המטלות של השירות;

(ב) לימודים שהגוף המוכר מארגן בהיקף העולה על שש שעות שבועיות;

(6) נערך הסכם בינה לבין הגוף המוכר, בכפוף להוראות תקנות אלה ולהוראות חוק שירות לאומי (תנאי שירות למתנדב בשירות לאומי), התשנ"ח-1998, והתקנות שלפיו.

(ב) מי שלא מילאה אחר התנאים וההתחייבויות המפורטים בתקנת משנה (א), כולם או חלקם, לא תיחשב כבת המשרתת בשירות לאומי בהתנדבות, החל ביום הראשון לאי מילוי התנאים כאמור, או החל במועד מאוחר יותר שיקבע האחראי בהתחשב בנסיבות, ובלבד שהאחראי נתן לה ולגוף המוכר הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

⁶ ת' 2(א)5 - בק"ת 6343, התשס"ה, עמ' 55, ת"ת 19.10.04, נקבעה הוראת שעה לפיה בתקופה עד 31.8.05 יראו על אף האמור בתקנות כאילו במקום "באישור" בא "בהתייעצות עם".

3. גוף להפניה לשירות ולטיפול בבנות

(א)⁷ השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, לאחר התייעצות עם שר הביטחון ועם השר, רשאי להכיר בגוף המפנה בנות לשירות לאומי לענין תקנות אלה, אם הוכח, להנחת דעתו של האחראי, כי התמלאו בגוף האמור כל אלה:

(1) עיקר עיסוקו בהפניית מתנדבות לשירות לאומי;

(2) הוא עמותה רשומה בישראל על פי חוק העמותות, התש"ס-1980, שמטרתה העיקרית היא הפניית מתנדבות לשירות לאומי, ושהתקנון שלה מסדיר את הכללים להפניית המתנדבות לשירות לאומי;

(3) הוא מפנה לשירות לאומי במשך שנה, מאתיים וחמישים בנות לפחות;

(4) הוא אינו פועל בעצמו גם כמפעיל, למעט הפעלת מספר מוגבל של מתנדבות לצורך קידום המטרה כאמור בפסקה (2), שלא יעלה על אחוז אחד מן המספר הממוצע של המתנדבות שהוא הפנה בשנה שחלפה;

(5) הוא התחייב בכתב לנהוג בכל הקשור בהפניית מתנדבות לשירות לאומי בהתאם לאמות המידה של הגינות המחייבות רשות ציבורית הפועלת על פי דין;

(6) הוא התחייב בכתב למסור לאחראי או למפקח כל מידע הדרוש לפיקוח על קיום הוראות לפי תקנות אלה.

(ב)⁸ שר המדע והטכנולוגיה רשאי להכיר בגוף מפנה בנות לשירות לאומי, בשנה הראשונה לפעולתו, אף אם טרם נתמלא התנאי האמור בתקנת משנה (א)(3); תוקפה של הכרה שניתנה לפי תקנת משנה זו יהיה לשנתיים לכל היותר, ובלבד שאם עד תום השנה הראשונה הפנה הגוף האמור פחות ממאה בנות לשירות לאומי, תתבטל ההכרה בו לשנה השניה.

(ב1)⁹ שר המדע והטכנולוגיה, לאחר היוועצות בוועדה המייעצת, רשאי להכיר ברשות ציבורית כהגדרתה בסעיף 2 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1988, העוסקת בהפניית בנות לשירות לאומי שמונה שנים לפחות, לפני תחילתן של תקנות אלה, כגוף מפנה בנות לשירות לאומי, גם אם לא מתקיימים בה התנאים הקבועים בתקנת משנה (א)(1), (2) ו-(4).

(ג) הודעה על גוף מוכר תפורסם ברשומות.

(ד) גוף מוכר כאמור בתקנה זו ייתן לבת המשרתת בשירות לאומי בהתנדבות אישור על שירותה, בטופס שהורה עליו האחראי.

4. חובת דיווח ומסירת ידיעות

(א) גוף שהוכר כאמור בתקנה 3 יגיש לאחראי, על פי דרישתו, דיווח על פעילותו לפי תקנות אלו.

(ב) נודע לגוף מוכר שאחד התנאים המנויים בתקנה 2(א) חדל להתקיים בבת בשירות הלאומי, או שהיא איננה מקיימת התחייבות כאמור בתקנה 2(א)(3) או (4), יודיע על כך מיד לאחראי.

⁷ ת' 3(א) - בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "השר" בא "ראש הממשלה" ואחרי "שר הביטחון" בא "ועם השר". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10 במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה". בק"ת 7485, התשע"ה, עמ' 806, ת"ת 29.1.15, במקום "שר המדע והטכנולוגיה" בא "השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014".

⁸ ת' 3(ב) - בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "השר" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10 במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה".

⁹ ת' 3(ב1) - נוספה בק"ת 6343, התשס"ה, עמ' 55, ת"ת 19.10.04, בנוסח דלעיל.
בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "השר" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10 במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה".

5. אישור הסכמים

(א) הסכם בין מפעיל לבין גוף מוכר בדבר הפעלת בנות שירות לאומי טוען אישור האחראי, ויכלול, בין השאר, פירוט של מקומות השירות, תנאים, תיאור התפקידים שבהם יופעלו המתנדבות והתחייבות המפעיל כלפי האחראי, למסור לו או למפקח מטעמו כל מידע הדרוש לשם פיקוח על הוראות תקנות אלו.

(ב) הסכם בין גוף מוכר ובין מתנדבות בשירות הלאומי ייערך לפי נוסח שאישר האחראי ואשר יכלול, בין השאר, את מקום השירות, תיאור התפקיד במסגרת השירות אצל המפעיל ועיקר תנאי השירות.

(ג) אחראי משרדי יעביר לאחראי -

(1) כל הסכם כאמור בתקנת משנה (א);

(2) רשימות מעודכנות של הבנות המתנדבות בשירות לאומי שהוא אישר הסכם עמן כאמור בתקנת משנה (ב), ולפי דרישת האחראי, יעביר לידי גוף העתק של הסכם כאמור.

6. פיקוח

(א) ראה האחראי כי מתנדבת משרתת או מיועדת לשרת בשירות שאינו שירות לאומי, רשאי הוא, לאחר שנתן למפעיל, לגוף המוכר או למתנדבת, לפי העניין, הזדמנות לטעון את טענותיהם, לעשות אחד מאלה:

(1) לפני שאושר ההסכם בין הגוף המוכר לבין המפעיל או ההסכם בין המתנדבת לגוף המוכר (בתקנה זו, כל אחד מהם - ההסכם) - לא לאשר את ההסכם, כולו או חלקו;

(2) לאחר אישור ההסכם - לבטל את האישור ולהורות לגוף המוכר ולמפעיל על הפסקת השירות או להורות על התאמת ההסכם לתקנות אלה.

(ב) מפקח יפעל בהתאם להוראות האחראי ובמסגרת זכויות הפיקוח הנובעות מן ההתחייבויות של הגופים המוכרים ושל המפעילים לפי תקנות 3(א), 6(א) ו-5(א), ויעביר לידי האחראי כל מידע שהגיע לידי, הדרוש להבטיח את קיום ההוראות לפי תקנות אלה.

7. סמכויות אחראי משרדי

הוסמך אחראי משרדי, יהיו בידו הסמכויות הנתונות בתקנות אלה לאחראי, למעט הסמכויות על פי פסקה (2) להגדרה "שירות לאומי" שבתקנות 1, 2(א), 3(ב), 3, 4, 6, 8, 9 ו-10 וכן למעט הסמכות למנות מפקח כאמור בתקנה 1.

8. ביטול, התניה או סיוג של אישור של גוף מוכר¹⁰

ראה האחראי כי חדלו להתקיים בגוף מוכר אחד או יותר מהתנאים המפורטים בתקנה 3 או כי התגלו בגוף מוכר חשדות לפגיעה בטוהר המידות או לעבירה פלילית, ידווח על כך לשר המדע והטכנולוגיה והוא רשאי, לאחר שנתן לגוף המוכר הזדמנות להשמיע את טענותיו, לקבוע תנאים או סייגים בהכרה שנתן לגוף המוכר או אף לבטלה.

9. ועדה מייעצת

(א) השר ימנה ועדה מייעצת, שיהיו חברים בה:

¹⁰ ת' 8 - בק"ת 6343, התשס"ה, עמ' 55, ת"ת 19.10.04, נקבעה הוראת שעה לפיה בתקופה עד 31.8.05 יראו על אף האמור בתקנות כאילו במקום "חדלו להתקיים" בא "לא מתקיימים".
בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "לשר" בא "לראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10 במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה".

- (1) האחראי, והוא יהיה יושב הראש ;
- (2)¹¹ נציג השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 ;
- (3) נציג שר המשפטים ;
- (4) נציג שר האוצר ;
- (5) נציג שר הביטחון ;
- (6) נציג שר החינוך ;
- (7) נציג המוסד לביטוח לאומי ;
- (8) נציג שר של כל משרד ממשלתי שבתחומו מופעלות מתנדבות בשירות לאומי.
- (ב) הועדה המייעצת תמלא את התפקידים הקבועים לה בתקנות אלה וכל ענין אחר לענין תקנות אלה.
- (ג) הועדה המייעצת תקבע את סדרי עבודתה.

10. פרסום

- (א) האחראי יפרסם אחת לשנה, לפחות, בקרב מועמדים אפשריים להתנדבות בשירות לאומי, בכל דרך אשר תיראה לו יעילה, את רשימת הגופים המוכרים ומענם, פרטים, ככל האפשר, על תחומי ההתנדבות שמציעים המפעילים, וכן את עיקרי הזכויות והחובות של בת מתנדבת בשירות לאומי.
- (ב) האחראי יפרסם אחת לשנה, לפחות, הודעה לציבור בדבר האפשרות של מפעיל להתקשר עם גוף מוכר בהתאם לתקנות אלה.
- (ג) האחראי יפרסם ברשומות, לא יאוחר מה-1 בדצמבר בכל שנה, את רשימת המפעילים שאליהם הופנו מתנדבות לשירות בשנה שקדמה לפרסום, ואת מספר המתנדבות שהופנו לכל מפעיל כאמור על ידי כל גוף מוכר.

11. ביטול¹²

תקנות הביטוח הלאומי (בנות בשירות לאומי בהתנדבות), התשל"ח-1978 (להלן - התקנות הקודמות) - בטלות.

12. תחילה

תחילתן של תקנות אלה 90 ימים מיום פרסומן (להלן - יום התחילה).

12א. תחולה¹³

תקנות אלה יחולו גם על בנים המתנדבים בשירות לאומי, בשינויים המחויבים, כאמור בפסקה (3)(ב)(2) להגדרה "ילד" שבסעיף 238 לחוק.

¹¹ ת' 9(א)(2) - בק"ת 6650, התשס"ח, עמ' 548, ת"ת 1.3.08, במקום "השר" בא "ראש הממשלה". בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10 במקום "ראש הממשלה" בא "שר המדע והטכנולוגיה". בק"ת 7485, התשע"ה, עמ' 806 ת"ת 29.1.15, במקום "שר המדע והטכנולוגיה" בא "השר כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014".

¹² ת' 11 - התקנות פורסמו בק"ת 3865, התשל"ח, עמ' 1629 ותוקנו בק"ת 5528 התשנ"ג, עמ' 901. האגודה להתנדבות בעם אושרה לענין התקנות הקודמות בי"פ התשל"ח, עמ' 2510.

¹³ ת' 12א - נוספה בק"ת 6868, התש"ע, עמ' 817, ת"ת 14.2.10.

13. הוראת מעבר

(א) ההגדרה "שירות לאומי" שבתקנה 1 והוראות תקנה 2(ב) לא יחולו על בת מתנדבת אשר שירותה החל לפני יום התחילה.

(ב) גוף שהוכר כגוף להפניה לשירות לפי התקנות הקודמות לפני יום התחילה יראו אותו כגוף שהוכר לפי תקנה 3 מיום התחילה ועד תום שנתיים מיום התחילה.